

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

fic domus eorum plenæ dolo, Jer. 5. v. 27. Tales enim opes in maledictione sunt, Mal. 3. v. 9.

Sicut igitur omnia tempus suum habent, Eccl. 3. v. 1. Ita ante omnia animæ curam geramus, domum Domini sedulo invisentes. Salva animam tuam, dicit Angelus ad Lothum, Gen. 19. v. 22. Deinde majori cum successu labori operam dare, & quæ ad corporis sustentationem pertinent, acquirere possumus, sicut Petrus post auditum verbi laxavit rete suum, & conclusit piscium multitudinem copiosam, Luc. 5. v. 6. Quando verò domus Domini deserta est, & unusquisque festinat in domum suam, verum fit illud Haggai: Seminastis multum & intulistis parum: comedistis, & non estis satiati: bibistis, & non estis inebriati: operuistis vos, & non estis calefacti: & qui mercedis congregavit, misit eas in sacculum pertusum, cap. 1. v. 6.

Hæc de re verba facit Servator noster in prælectâ Pericope, quando discipulos suos à servitio Mammonæ dehortatur, & tandem ita concludit: Quærite primum Regnum Dei, & iustitiam ejus &c.

Videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

HErbergerus in Postilla suâ Dom. IX. post Trinitatis recenset, quod aliquando Mammonæ servus die Saturni Calendarium inspexit, quò videret, qua-

le Evangelium sequenti Dominica explicaretur. Videntens verò, esse Evangelium de iniquo villico, dixisse: Non accedo hæc vice templum, Pfaff hinc Pfaff her. Ex quo apparet, filios hujus seculi invitos audire, si iniquæ eorum machinationes ex suggestu reprehendantur, præcipuè quod avaritiam & sœnora concernit. Tales enim plerumque pietatem præ se ferunt, & benedicunt, h. e. felices deprædicant se, quando opibus terrenis à Deo cumulantur, Psal. 10. v. 3.

Quia verò Christus ipse hæc de re prædicavit, nemo nobis vitio verter, si officii nostri memores, his Mammonæ servis stimulum aliquem immittamus, si ve audiant, si ve negligant, Ezech. 3. v. 11.

Querela respicit

I. *Syncretisimum*. Nemo, inquit Servator, potest duobus Dominis servire, intellige sibi invicem contrariantibus. Aut enim unum odio habebit, & alterum diliger, aut uni adharebit, & alterum contemnet. Hoc declarari potest exemplo Josephi, is à fratribus suis in Ægyptum divenditus, bonum ibi habebat Dominum, qui propter fidelitatem suam eum adamabat, & universæ domui præficiēbat. Quia verò Heri ejus amore meretricio illum à fide Heri avertere satagebat, quo ipso Herum suum graviter offendisset, hoc modo utrique servitice non poterat, sed incurrebat inimicitiam Heræ, quæ illum falsò deferebat apud Dominum, unde aliquamdiu in vinculis ipsi erat jacendum, donec innocentia ejus in aprieum producta fuit, Gen. 39. v. 4. seq.

Ejusmodi Syncretistæ sunt

I. Illi, qui apud Magnates summa officia administrant, & nihilominus ab aliis, qui tamen

tamen Dominorum suorum sive publici sive clandestini hostes sunt, munera & stipendia accipiunt. Ideoque sæpè consulunt & inserviunt Dominis suis eâ fide, quâ vix proditor pessimus illos turpius prodere possset, ut Lutherus dixit. Quale exemplum in Semaiâ filio Delaiæ cernimus, qui accepta pecunia, ab hostibus populi Dei, conabatur abstertere Nehemiam à structura templi Hierosolymitani cœpra.

2. Militiæ Duces, & propugnaculorum Præfecti, qui ab hoste corrupti, deditionem faciunt, aut connivent, ubi hosti damnum inferre, vel planè ex acie prostrigate possent, cum summo Domini sui dispendio.

3. Advocati illi, qui utrique parti inserviunt, & emolumenti sui gratia causas protrahunt. Tales vocat B. Lutherus argenteos JCros, qui ponunt tenebras lucem, & lucem tenebras, Esa. 5. v. 20.

Præcipuè verò in Ecclesiasticis locum planè non habet, ut utrique dissentientium parti assentiri, hoc est, in duas partes claudicare, & Deo, & Baalim simul servire velis, quod Elias dudùm in Israëlitis culpavit, 1. Reg. 18. v. 21.

Notent hoc illi, qui hæctenus in Religionis negotio conciliando magno studio desudarunt, utrum id salva conscientia fieri posse putent. Quamvis enim pia & Christiana concordia magnoperè opranda foret, attamen quomodo fieri possit non video, quamdiu adversa pars erroribus suis adèò tenaciter ut hæctenus inhaerere pergit. Quia enim tam in Pontificia quàm Reformatorum Ecclesiâ fundamentum fidei dilucidè evertitur, ut probatu facile est, talis fraternitas omninò respicienda videtur, nî Christum & veritatem

cœlestem inimicis Crucis Christi prodere velis. Qui non est mecum, contra me est, & qui non colligit mecum dispergit, Luc. 11. v. 23. Apoc. 3. v. 16.

II. *Mammonismum*, cui illi dediti sunt, qui colligunt thesauros cum labore, adèò ut omnia prudentiæ & diligentæ suæ adscribant, & ita vel Deo invito ditescere fatagunt. Idèò sacrificant reti suo, Hab. v. 6. dicentes: Hoc ego feci, ut Nebucadnezzar, Dan. 4. v. 27.

Quando verò illis res succedit, ut quicquam colligant benedictione Dei, quâ Deus impios quoque ornat, ut confortentur divitiis, Job. 21. v. 7. tamen thesaurum illum possident cum timore, nec audent sibi ipsis, nedum aliis inde benignè facere, sed in imagine pertranseunt, & frustra perturbantur: thesaurizant & ignorant, cui congregabunt ea, Plal. 39. v. 7. De talibus ait Siracides, c. 14. v. 3. seqq.

Tandem si per mortem, vel alium fortunæ casum divitias tuas relinquere coguntur, omni solatio destituuntur, nam quod pro Deo habuerunt, evanuit: in super ex propriæ conscientiæ dictamine norunt, quod post mortem nil nisi paupertatem & miserias cum divite epulone expectare possint, Luc. 16. v. 24. Propterea ait Servator: Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in Regnum cœlorum. Erit enim dico vobis: facilius est camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in Regnum cœlorum. Auditis autem his, discipuli obstupuerunt valdè, dicentes: Quis ergò poterit salvus esse? Adspiciens autè Jesus dixit illis: Apud homines hoc impossibile est, apud Deum autè omnia possible sunt, Matt. 19. 23. seq. q. d. Servator:

cor humanum per peccata aded depravatum est, ut terrena modo sapiat: verum Deus corda immutare valet, ut omnia propter Christum arbitrentur detrimenta, Phil. 3. vers. 7. cum Assapho dicentes: Quid enim mihi est in caelo &c. Psal. 73. v. 25. 26.

Rogemus igitur Deum, ut largiatur nobis cor *aurapric*, est enim magnus quæstus, animus cum suâ forte contentus. Qui verò divites volunt fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum Diaboli &c. 1. Tim. 6. v. 6. seqq.

III. *Atheismum*, quo multorum corda occupantur, ut non credant, Deum in caelo esse, qui ipsos sustentare possit, licet media non adsint, quæ quoad externam speciem requiruntur: hinc ait Servator: Nolite solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester cælestis, quia his omnibus indigetis.

His verbis vocationis cura, quam Deus cuique demandavit, ne utiquam prohibetur, pastori enim incumbit cura pro ovibus, Joh. 10. v. 12. & animarum pastori, pro animabus sibi concreditis, Hebr. 13. v. 17.

Magistratus curam gerat subditorum suorum, Rom. 12. v. 8. & Pater familias domesticorum, 1. Tim. 5. v. 8. Sic omnis mechanicus cor suum dabit in consummationem operum, & vigilia suâ ornabit imperfectionem, Sir. 39. v. 31. Et ut summam dicam, quilibet dolere tenetur pro peccato suo, Psal. 38. v. 20.

Ejusmodi igitur cura minimè hinc interdicitur, sed præpostera illa dubitationis

cura, quæ in multis reperitur, ut diligentes quidem sint in vocatione suâ, sed disfidunt Deo, semper de futuro se macerantes, & metuentes, ne fame tandem pereant.

Hoc gravissimum peccatum est, quod sedulo cavendum. Væ dissolutis corde, qui non credunt Deo! Sir. 2. v. 14.

Quid vero hi Mammonæ servi aliud faciunt, quàm quod non credant Deo, imò desperent de Deo? Creatoris enim sui obliviscuntur, qui sine omni ipsorum præparatione in utero matris mirabiliter eos formavit, pelle & carnibus vestivit, ossibus & nervis compegit, Job. 10. v. 11. Obliviscuntur gratiæ & misericordiæ ejus, juxta quam Solem suum oriri facit, super bonos & malos, Matth. 5. v. 44. Obliviscuntur manus ejus omnipotentis, quam aperit, implens omne animal beneplacito, Psal. 145. v. 16. Obliviscuntur sui ipsius, quod sine sui curâ adoleverint, aliàs facile colligere possent, eum qui vitam illis dedit, quæ ad sustentationem ejus pertinent nec sibi denegaturum. Lætatur enim ad benefaciendum nobis, Jer. 32. v. 41.

Sunt igitur, ut omnes gentes, ut Deus Judæis exprobrat, Ezech. 25. v. 8. & licet quandoque factâ synaxi utantur, tamen judicium sibi manducant, & bibunt, 1. Cor. 11. v. 20. Sine fide enim impossibile est, placere Deo, Hebr. 11. v. 6.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit I. *Ex divina providentia*, quæ & super volucres & flores extenditur. Hinc audimus, Christum Mammonæ servos ad volucres ablegare, quas Deus alit, & ad lilia

cam-